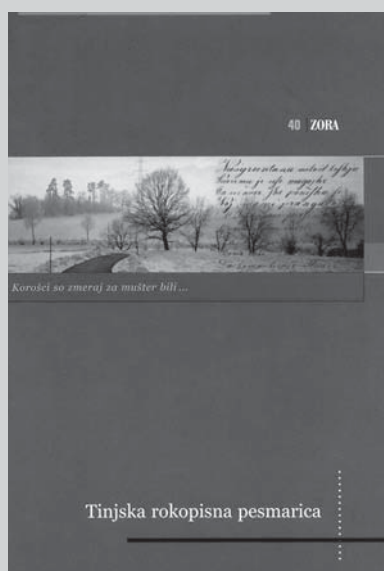

KRAS – Voda in življenje v kamniti pokrajini

Andrej Mihevc (ur.), Založba ZRC, ZRC SAZU, Ljubljana 2006; 564 strani

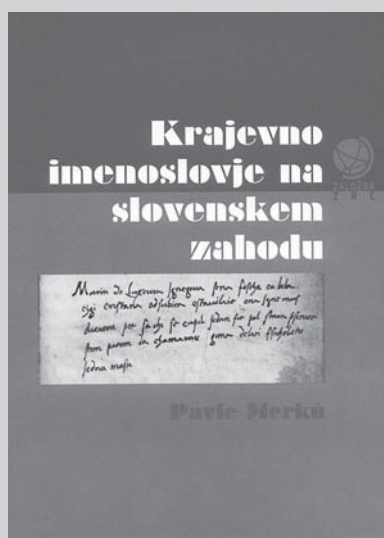
Prispevki v pričujočem zborniku so slovenski delež pri raziskovanjih Krasa v okviru evropskega projekta o gospodarjenju z vodnimi viri, ki sta ga vodili univerzi Cranfield iz Velike Britanije in Allicante iz Španije. Naši strokovnjaki so sodelovali v delovnih skupinah, ki sta preučevali soodvisnost med naravnimi viri oziroma so se osredotočili na socio-loške in kulturne pogoje sedanje uporabe vode. Dr. **Marija Stanonik** na primer razmišlja o vodi in dodaja razpravo o pojavljanju vode v slovenski besedni umetnosti; dr. **Naško Križnar** in **Rado Mahnič** ter **Eda Belingar** pišejo o že zamrli tradiciji ledarstva, dr. **Maja Godina Golija** o pridobivanju in gospodinjski uporabi vode, **Marija Tončič Štrancar** o vodnih virih med Starodom in Materijo, dr. **Mojca Ravnik** pa o vodi v etnološki dediščini Bržanije. Ker ta večdisciplinarni mednarodni projekt ni namenjen le krasoslovni stroki, je celotna izdaja dvojezična.

TINJSKA ROKOPISNA PESMARICA

Slavistično društvo Maribor, zbirka Zora, Maribor 2006; 391 strani

V Sloveniji in na ozemljih, poseljenih (tudi) s Slovenci je evidentiranih več kot 250 zbirk slovenskih cerkvenih pesmi, večinoma zapisanih oziroma prepisanih v 18. in 19. stol. Več kot 150 jih je nastalo v Prekmurju in Porabju, preostale na Kranjskem, Koroškem in Štajerskem, posamezne tudi na zahodnem robu dosega slovenskega jezika, kjer je v dvojezičnih okoljih ogrožena slovensko govoreča skupnost kazala še posebno trdoživo, samoniklo jezikovno ustvarjalnost. *Tinjska rokopisna pesmarica*, po *Kalobskem rokopisu* in *Martjanski pesmarici* tretja natisnjena rokopisna zbirka, obsega 98 cerkvenih pesmi, ki sta jih leta 1839 zapisala ali le prepisala Jožefa in Vincenc Ledwenko iz Rakol pri Tinjah na Koroškem. Urednica knjige dr. **Martina Orožen** je poleg uvodne besede prispevala kulturnozgodovinsko predstavitev in študijo o vsebinski, slogovni in stilistični ubeseditvi pesmi, največ zaslug za objavo pa gre koroškemu rojaku, jezikovnemu zgodovinarju in dialektologu dr. **Pavletu Zdovcu**.

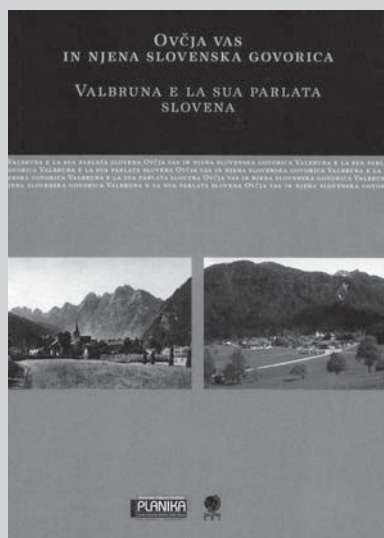

Pavle Merku:

KRAJEVNO IMENOSLOVJE NA SLOVENSKEM ZAHODU

Založba ZRC, ZRC SAZU; Ljubljana 2006; 216 strani

Skladatelj, slovenist, imenoslovec in etnomuzikolog, akademik Pavle Merku je pričujočo slovarsko urejeno monografijo označil za kompendij svojega štiridesetletnega toponomastičnega dela, usmerjenega zlasti v preučevanje izvora in pomena krajevnih ter ledinskih imen na območju Trsta in njegovega zaledja ter v Terski dolini. Izid knjige – uredila sta jo in izbrano gradivo s sodelovanjem avtorja leksikografsko obdelala **Metka Furlan** in **Silvo Torkar** – v matični domovini je pomemben še zato, ker je bila glavnina Merkujevih razprav, med njimi o toponomastiki občine Devin Nabrežina in Terske doline, doslej objavljena samo v Italiji in deloma tudi samo v italijanščini. Avtor je tudi ob tej priložnosti ponovil svoje znano nasprotovanje uveljavljeni praksi geografov in kartografov pri zapisovanju krajevnih imen, ki vodi v izgubljanje narečne pristnosti in pestrosti neknjižne slovensčine, ki se tako po obdobju nasilnega poitalijančevanja nadaljuje tudi v našem času.

OVČJA VAS IN NJENA SLOVENSKA GOVORICA / VALBRUNA E LA SUA PARLATA SLOVENA

Slovensko kulturno društvo Planika Kanalska dolina, Ukve, in Založba ZRC, ZRC SAZU, Ljubljana 2006, 230 strani

Zbornik je sad raziskovalnega tabora Kanalska dolina 2003, na katerem so udeleženci pod organizacijskim vodstvom mag. **Nataše Komac** – z dr. **Vero Smole** tudi urednice publikacije – raziskovali narečno različico slovenskega jezika, ki se je v živem govoru ohranila sredi jezikovno pisane Kanalske doline. Uvodnima nagovoroma **Rudija Bartalotha** in **Igorja Jelena** sledijo pojasnila in zgodovinski pregled Nataše Komac Ovčja vas skozi čas, **Mateja Šeklija** Hišna imena v Ovčji vasi, **Petra Jurgeca** Fonetični opis govora Ovčje vasi ter najobsežnejši besedili, Fonološki opis govora Ovčje vasi in Narečna besedila iz Ovčje vasi, ki jo je prispevala dialektologinja dr. **Karmen Kenda-Jež**, avtor sklepnega prispevka, Ustno izročilo Ovčje vasi, zbrano v Reziji, pa je **Roberto Dapit**. Besedila, izvorna in vzporedno prevedena v italijanščino, spremlja izbrano slikovno gradivo.

Bogdan Novak: PESEM O KRALJU MATJAŽU

Cankarjeva založba, Ljubljana 2007; 318 strani

Bogdan Novak, avtor vrste knjižnih uspešnic, je tukaj po motivih iz slovenskega pesemskega in pripovednega izročila v 8.332 štiristopičnih trohejih po svoje upesnil venec legend o dejanjih ogrskega kralja Mátyása Hunyadija - Korvina. Ti viri sicer nimajo veliko opraviti z zgodovinsko faktografijo o osebnosti tega razsvetljenega, a tudi zvičajnega srednjeevropskega vladarja, a so v ljudskem spominu kljub temu vzpostavili in ohranjali neko vzporedno, nič manj resnično resničnost: podobo dobrega in pravičnega kralja, ki bo, ko bo stiska najhujša, znova prišel med ljudi in jih odrešil. Novak se je v svojem epu oprl nanje in jim ponekod, v modrovanjih o ljubezni, zvestobi in drugih občečloveških temah, dodal še nekaj pesniške svobode. Spremni esej Ep ne more umreti je napisal akademik **Taras Kermauner**.

Marija Stanonik: PROCESUALNOST SLOVSTVENE FOLKLORE

Založba ZRC, ZRC SAZU, Ljubljana 2007; 504 strani

Povezovalna misel novega dela Marija Stanonik s podnaslovom *Slovenska nesnovna kulturna dediščina* je zavzemanje, da bi slovensko slovstveno folkloristiko uvrstili med znanstveno verificirane discipline s svojim predmetom, terminologijo in metodo in da ji ne bi bilo prihranjeno samo zbiranje gradiva. Avtorica z vidika procesualnosti predstavlja zakonitosti sodobne slovstvene folklore ter prvič na enem mestu prikazuje njene transformacije. Predstavlja torej spekter vprašanj, ki vabijo slovensko kulturno (samo)zavest k premisleku o prevrednotenju slovstvene folklore kot besedne umetnosti, ki spremlja človeka vse od nastanka jezika in je po iznajdbi pisave (p)ostala ne le umetnost narečij, ampak tudi ustvarjalnost, ki nikakor ni povezana samo z ruralnim okoljem, saj v najrazličnejši pojavnosti spremlja današnjega urbanega človeka.